

---

---

CONCIO XV.

THEMA: Laus eius in ecclesia sanctorum.

(Psalm. CXLIX, 1).

IDEA CONCIONIS

PROPOSITIO. Cor Iesu semper collaudandum, quia est omni laude dignissimum.

DIVISIO. Est dignissimum, ut laudetur; I. Ab angelis; II. Ab hominibus III. A tota simulque creatione.

PARS I. Ab angelis nam: *a*) in eos immittit accidentalia quaedam beatitudinis; *b*) ministros suos primos elegit; *c*) ab initio participes regni et gloriae suae effecit.

PARS II. Ab hominibus nam: *a*) eos a potestate diaboli per redemptionem eripuit; *b*) eos consortes divinae naturae per redemptionem effecit; *c*) eis, ad coelestem beatitudinem, viam per suum nobile triumphum aperuit.

PARS III. A tota creatione. Totam namque: *a*) sublimavit assumptionem humane naturae; *b*) nunc magnificat operationibus gratiae; *c*) postea exornabit purgatione futura.

---

**Exordium.** Ille Deus, qui tantum beatis se conspicendum praebet, nobis tamen suae maiestatis, potentiae et sapientiae vestigia admiranda reliquit, quocumque oculos et mentem convertamus. Omnia, quae de eo nobis innotescunt, sive haec per revelationem manifestata sint nobis, sive per rationem sint cognita, vel sint per sensus apprehensa, tantum, et tam altum Deum ostendunt, ut nemini in comparatione illius debeat laus, quia monet Propheta: « Exaltatum est nomen eius solius » (1).

(1) Psalm. CXLVIII, 13.

Laudabilis revera in se quia bonus, quia sanctus, quia potens, quia sapiens, quia habens unus in se quidquid perfectionis in singulis et in omnibus creaturis invenitur, et quidquid excogitari potest seminat, sed gradu excellentissimo et perfectissimo.

Laudabilis ab omnibus, quae per ipsum facta sunt sive in coelis, sive in firmamento, sicut in terra et in abyssis.

Laudabilis in omnibus quae praesertim operatus est, angelum ministrum sui efformans, hominem ad imaginem et similitudinem suam creans, Abraham eligens, populum Israeliticum ducens et liberans, nationes gentium vocans, Ecclesiam per Christum statuens, alens et illuminans, omnes uno verbo ad se trahens.

Et propterea Angeli ab initio suae creationis Deum laudant, teste Isaia: (1) « Et clamabant alter ad alterum et dicebant: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum; plena est omnis terra gloria eius ». Quin hoc canticum laudis cesset umquam inter Angelos et Sanctos, ut ait D. Ioannes: (2) « Et requiem non habebant die ac nocte dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, et qui est, et qui venturus est ».

Et etiam irrationalia et insensibilia suo quoque modo Deum laudant: Sol et Luna et Stellae in firmamento, sicut legitur in Iob, dicente Deo: « Ubi eras quando appendebam fundamenta terrae..., cum laudarent me astra matutina? » (3). Ignis, grando, nix et glacies in aëre; ligna fructifera et omnes cedri, bestiae et universa pecora in terra; montes et colles, maria et flumina, fontes et abyssi.

Et ab hominibus, etsi non ab omnibus, proli dolor! semper laus de terra ad Deum coeli ascendit, cum semper fuerint aliqui iusti. Et attendite: quamvis omnes homines viatores simul cum sanctis et inanimatis hanc laudem Deo debitam tribuerent, numquam tamen pro merito pervenissent ad eum

(1) Cap. VI, v. 3.

(2) Ap. IV, 8.

(3) Iob, cap. XXXVIII.

digne laudandum, quia est: « Magnus Dominus, et laudabilis nimis, et magnitudinis eius non est finis » (1).

Unus tantum Deum condigne laudavit: Christus Iesus, cuius Cor divinum est etiam infinita laude dignum.

Unde

**Propositio.** *Cor Iesu semper collaudandum, quia omni laude dignissimum.*

Quid praefert haec universalis propagatio devotionis erga sacratissimum Cor Iesu in omnibus fere orbis partibus asurgens, et volitans, nisi consensum omnium Fidelium, qui profitentur se debere Cordi huic sacratissimo laudes, et sponte et libenter occasionem arripere, qua persolvant, qua fateantur? Vere hisce temporibus reservatum videtur, ita Illud strenue colere ac incessanter laudare corde, ore et opere, ut videatur de Eo scriptum illud Davidis: « Laus eius in Ecclesia Sanctorum » (2). Nam cognitio thesaurorum sapientiae ac charitatis sacratissimi Cordis, et perceptio bonitatis illius ita corda ad se attrahit, ut non sit iam qui non agnoscat et diligit corde; et ideo « omnis spiritus laudat Dominum » (3). Et ita singulos haec devotio implet spirituali laetitia, ut hac gestientes, abrepti, quasi nequeant intra se continere dulcedinem, qua eos afficit SSmi huius obiecti dilectio, erumpant in cantica, cantantes canticum novum in Ecclesia Sanctorum, canticum inefficiens et penetrans coelos quasi virgula fumi in odorem suavitatis, nec est qui se abscondat a calore eius, nec est qui sibi non augeret aeternum hoc posse canticum dicere semper: « Semper laus Eius in ore meo » (4). Et laudibus cordis et oris talis ornatus splendorque iniungitur, ut vere de his festis videatur scriptum: « Laudate eum in sono tubae; laudate eum in psalterio et cithara. Laudate in tympano et choro; laudate eum in chordis et organo. Laudate eum in cymbalis

(1) Psalm. CXLIV, 3.

(2) Psalm. CXLIX, 1.

(3) Psalm. CL, 6.

(4) Psalm. XXXIII, 2.

bene sonantibus; laudate eum in cymbalis iubilationis » (1).  
Revera enim Cor Iesu semper et ubique est collaudandum  
quia est omni laude dignissimum.

**Divisio.** I. *Ex parte angelorum*; II. *Ex parte hominum*;  
III. *A tota simul creatione.*

PARS I. — EX PARTE ANGELORUM.

Quamvis directe et praecipue ad nostram utilitatem formatio cordis carni Iesu in tempore locum habuit; « Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis et incarnatus est » (2); tamen usque ad coelos se extendunt effectus sacerdotii illius, et ab initio Christus est « sacerdos in aeternum » (3), dicente propheta, et B. Paulo admonente (4). Quin etiam iuxta eundem apostolum « Christus autem eo quod maneat in aeternum, sempiternum habet sacerdotium ». Et ideo; quia « tanto melior angelis effectus quanto differentius prae illis nomen haereditavit » (5), idcirco cum Pater introducit primogenitum in orbem terrae dicit: « Et adorent eum omnes Angeli Dei » (6). Unde laudant eum: « Laudate eum omnes Angeli eius, laudate eum omnes Virtutes eius » (7). Et hoc, triplici capite.

a) Quia inde influunt in eos accidentaliter quaedam beatitudinis.

Ad rem Billot: « Verum, etsi habeat Christus homo relate ad angelos tria illa, quae ad rationem capitis pertinent, prae eminentiam, dico, dignitatis propter unionem, prae eminentiam

(1) *Psalm.* CL, 3, 4, 5.

(2) *Symb.*

(3) *Psalm.* CIX, 4.

(4) *Ad Heb.* VII, 24.

(5) *Ad Heb.* I, 4.

(6) *Ad Heb.* I, 6.

(7) *Psalm.* CXLVIII.

perfectionis propter gratiae plenitudinem ac denique praeminentiam imperii, necnon et influentiae ratione communicationis quorundam donorum gratiae, longe tamen perfectius ac multo magis proprie est caput hominum quam sit angelorum: 1° quia nobiscum communicat in natura speciei, cum angelis vero communicat secundum genus intellectualis naturae tantum. 2° quia nobis influit totum quod est spiritualis vitae et beatitudinis tam animae quam corporis: angelis vero (loquendo consequenter ad dicta superius q. I, a. 3) non influit substantiam gratiae et gloriae; sed influit tantum ea quae pertinent ad accidentaliter beatitudinis, quatenus angeli, cum sint ministri Christi, ei per omnia famulantes (Heb. I, 16-17) admittuntur etiam ad eius societatem et fructum et consortium (I. Petri II, 12) variasque ab eo recipiunt de mysteriis gratiae illuminationes (Ephes., III, 10, 11). Unde S. Thomas in 3<sup>m</sup> Sent. Dist. 13. q. 2. a. 2. dicit « quantum ad influentiam... non influit Christus angelis... merendo gratiam..., sed in his quae ad actus hierarchicos pertinent, secundum quod unus angelus illuminat alium... Hoc enim multo eminentius a Christo recipiunt » *De verbo incarnato*, Thesis XVIII.

b) Praeterea quia angelos ministros sibi primos elegit: ideo D. Paulus: « Qui facit angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis » (1) id est qui facit angelos suos celeres ut aer, et ministros suos activos sicut flamma ignis. Super quo scribit D. Thomas (2) « Iustum est quod adorent, quia sunt ministri. Deus enim aliquando operatur illuminando intellectum; aliquando vero movet ad opus. Et utrumque per angelos facit. In quantum ergo illuminat per ipsos, dicuntur nuntii. In quantum vero sunt mediatores operum divinorum, dicuntur ministri ». Et postea subdit « Angeli sunt ignis in quantum ministri; ignis autem inter omnia elementa est maxime activus et efficax ad agendum; unde in psalmo de angelis, ubi dicuntur ministri eius, additur: « et ministros suos

(1) *Ad Heb.* I, 7.

(2) *In Epist. Ad Heb.* c. I, lect. 3.

ignem urentem ». Item ignis calorem causat, per quod designatur charitas: unde describuntur in igne, et dicuntur Seraphim. Item ignis semper movetur sursum; ita angeli et boni ministri omnia, quae agunt, semper referunt in gloriam Dei, sicut patet de Angelo Tobia comite « benedicite Deum coeli ».

c) Tandem semper collaudandum ab Angelis, quia ab initio participes regni et gloriae suae effecit. « Ab initio, nempe, creationis eorum; nam Angeli, sicut animae, sunt a Deo creati, contra Aristotelem asserentem animas esse aeternas, ut definitum est a Concilio Lateranensi IV. Unde, sive sint ante mundum creati, ut docent Doctores graeci cum S. Gregorio Nazianzeno, sive simul cum creatura corporea, ut defendunt Patres Latini iuxta quod legitur Eccl. « Creavit omnia simul » (1) non simultaneitate instantanea sed simultaneitate temporis non discontinuati et hoc quoad species, nam individua earum, sicut animae, quotidie producuntur in esse, certum est quod creati fuerunt ab initio temporis; et omnes simul; et in regno seu gloria sua, sive in supremo coelorum quod est empyreum collocati, ut legitur Ezechiel: « In deliciis Paradisi Dei fuisti... posui te in monte sancto Dei (2). Ratio est quia Angeli, utpote spirituales substantiae, creaturas corporeas sua dignitate excedunt, et tamquam superiores, universae naturae praesident. Unde conveniens fuit ut in supremo crearentur, quia licet a corpore vel loco non pendeant, locus tamen dignitati semper respondet ut patet in ipsis corporibus, quae quanto sunt nobiliora, tanto in superiori loco collocantur » (3).

## PARS II. — EX PARTE HOMINUM.

Una cum Angelis etiam homines collaudare tenentur sacratissimum Cor Iesu quia maiestate gravissimum, altissimum, ditissimum, sapientissimum, uno verbo divinum; quia ipsis

(1) XVIII, 1.

(2) XXVIII, 13, 14.

(3) BILLUART, *De Ang.* Dis. I, a. 3.

est illud cor optimum, unde omne bonum effluxit quod in omnes pertransiit.

a) Nam eos a potestate diaboli per redemptionem eripuit. De Iudaeis enim scribit David: « Servierunt sculptilibus eorum; et immolaverunt filios suos et filias suas daemoneis » (1). Et de gentibus D. Paulus: « Et servierunt creaturae potius quam creatori » (2). Colebant enim corpora coelestia, et aerem, et aquam, et ignem, et ipsa irrationabilia animalia, et ipsos daemones loquentes per similitudines igneas, vel lapideas, vel ferreas, secundum illud (3) « Aut ignem, aut spiritum, aut citatum aerem, aut gyrum stellatum, aut Solem et Lunam, rectores orbis terrarum deos putaverunt ». Et quoniam omnes dii gentium daemonia, sub eorum dominio erant quocumque immolabant hostias suas eis: « Certe iniquorum omnium caput diabolus est; et huius capitis membra sunt omnes iniqui » (4). Sed misericors Iesus, rex deorum et universae potestatis, eripuit nos de potestate tenebrarum (5) quando salutem humani generis in ligno crucis constituit, ut unde mors oriebatur, inde vita resurgeret, et qui in ligno vincebat in ligno quoque vinceretur, ut canit Ecclesia in praefatio de cruce. Unde universa laude, antehac tributa diis alienis ab hominibus errantibus, ex tunc acclamatum est Cor Iesu: « dignus est Agnus qui occisus est accipere gloriam et benedictionem » (6). Unde Augustinus: « Poterat Deus hominem aliunde suscipere non de genere istius Adae, qui suo peccato obligavit genus humanum; sed melius iudicavit ut ab ipso, quod victum fuerat, genere assumeret hominem Deus, per quem generis humani vinceret inimicum » (7).

b) Verbum assumendo humanam naturam factum est

(1) *Psalm.* CV, 36, 37.

(2) *Rom.* I, 25.

(3) *Sap.* XIII, 2.

(4) S. GREG. *Homil.* XVI in *evang.*

(5) *Coloss.* I, 13.

(6) *Apoc.* V, 12.

(7) *Lib.* 3, *De Trinit.*

particeps humilitatis nostrae: « Post haec in terris visus est et cum hominibus conversatus est » (1). Idcirco S. Leo: « Omnipotens Dominus cum saevissimo hoste non in sua maiestate, sed in nostra concreditur humilitate, obiciens ei eandem formam, eandemque naturam, mortalitatis quidem nostrae participem, sed peccati totius expertem » (2).

Sed ubi humilitatem humanae naturae assumebat, hominem in amicum, participem et consortem divinae naturae mutabat: « Per quem maxima, et praetiosa nobis promissa donavit, ut per haec efficiamini divinae consortes naturae » (3). Hoc autem consortium et mystica desponsatio duarum naturarum antea praenuntiata: « Et deliciae meae esse cum filiis hominum » (4), et simul divitiae, gloria, laus, et honor, ad quorum fruitionem sponsa, seu humana natura, electa et vocata fuit a Deo et elevata, describitur a Salomone: « Veni in hortum meum, soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis: comedi favum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo; comedite amici, et bibite, et inebriamini carissimi » (5).

Unde S. Leo « Exultet sanctus, quia propinquat ad palmam; gaudeat peccator, quia invitatur ad veniam; animetur gentilis, quia vocatur ad vitam ». Et postea subdit « Agnosce, o christiane, dignitatem tuam, et divinae consors factus naturae, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire » (6).

c) Tandem Cor Iesu semper ab hominibus collaudandum quia eis ad coelestem beatitudinem viam per suum nobilem triumphum aperuit. Ideo per Ioannem: « Quia vado parare vobis locum » (7), id est « coelum reserans hucusque hominibus inaccessum » ubi mox anima glorificati, et propediem,

(1) BARUCH. III, 38.

(2) *Serm. I, de Nativ.*

(3) *II Petri, I, 4.*

(4) *Prov. VIII, 31.*

(5) *Cant. V, 1.*

(6) *Serm. I, de Nativ.*

(7) IOAN. XIV, 2.

et anima et corpore, sitis consortes felicitatis meae. Quod quidem fecit ascendendo Christus, qui « ascendens in altum captivam duxit captivitatem; dedit dona hominibus » (1). Inter quae dona merito cum gaudio enumeratur, quod humana natura transgrediens angelicos ordines, est in Christo super summum coelorum collocata. Unde S. Leo: « Et revera magna et ineffabilis erat causa gaudendi, cum in conspectu sanctae multitudinis super omnium creaturarum coelestium dignitatem, humani generis natura conscenderet supergressura angelicos ordines, et ultra Archangelorum altitudines elevanda, nec ullis sublimitatibus modum suae provectionis habitura, nisi aeterni Patris recepta consensu, illius gloriae sociaretur in throno, cuius naturae copulabatur in Filio » (2).

### PARS III. — A TOTA SIMUL CREATIONE.

Omnes creaturae, ex hoc ipso quod sunt, Deum quoque suo modo laudant. Coeli suam sublimitatem, spatia suam immensitatem, luminaria suam claritatem. Stabilitatis eius vestigia, propugnant montes excelsi; incomprehensibilitatis illius, abyssi: maiestatis ipsius, tempestas valida. Adspectabilis huiusce mundi machina omnipotentiam divinam praedicat: ordo constans totius universi eius sapientiam dicit: cuiuscumque rei conditio varia, suam laudabilem bonitatem annuntiat.

Sed alia laus, praeter hanc perennem ob bonum naturale, ponitur in ore ipsorum, ob bonum gratiae quod Deus collaturus erat homini: « Montes exultaverunt ut arietes, et colles sicut agni ovium » (3). Tunc exultabunt omnia ligna silvarum a facie Domini (4). Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt » (5).

(1) *Ephes. IV, 8.*

(2) *Serm. I, de Ascens.*

(3) *Psalm. CXIII, 4.*

(4) *XCV, 12.*

(5) *XCVII, 8.*

a) Nam totam creationem sublimavit assumptione humanae naturae. Universa enim, quae propter semetipsum operatus est Dominus, a recto servitio Divinitatis defecerunt, ex hoc quod homo, in cuius favorem condita fuerunt, a Deo recessit.

Ideo ad peccatum hominum delendum « cuncta, in quibus spiraculum vitae est in terra, mortua sunt » (1). Ergo a pari; ex quo humana natura reparata est per Christum, in quo homo factus est Deus, tota simul creatio sublimata fuit, nam in hoc verbo: *homo* includitur omnis creaturae nomen. Ad rem S. Gregorius: « Omnis creaturae nomine signatur *homo*. Omnis autem creaturae aliquid habet homo. Habet namque commune esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum animantibus, intelligere cum angelis. Si ergo commune habet aliquid cum omni creatura homo, iuxta aliquid, omnis creatura est homo » (2).

b) Nunc magnificat eam operationibus gratiae. Sed hoc indirecte tantum: nam subiectum gratiae est anima, seu creatura rationalis, quae per eam adiuvatur ad operationes, quae vires naturae superant, quaeque ordinantur ad aeternam salutem. Unde definitur « donum supernaturale gratis a Deo per merita Christi collatum quod de se tendit ad actum et finem supernaturalem ». Inde cum creatura mere sensibilis, seu natura physica, non sit capax huiusce actus et finis supernaturalis, non potest directe ornari et magnificari operationibus gratiae; sed solum in quantum deserviunt animae sanctificatae per gratiam. Et sic corpus hominis dicitur templum Spiritus Sancti: « Nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti? » (3) Ita, quia tota natura habet quasi quamdam consecrationem ex gratia procedentem, ut patet per miracula et alias gratias gratis datas, per quas in omnia elementa effulsit manus Domini, tota suo modo laudat Deum a quo magnificatur operationibus gratiae.

(1) *Gen.* VII, 22.

(2) *Homil.* XXIX in *Evang.*

(3) I *ad Cor.* VI, 19.

c) Postea exornabit purgatione futura. Nam omnia elementa in statum meliorem et sublimiorem mutabuntur, ut dicit D. Ioannes: « Vidi coelum novum et terram novam; primum enim coelum et prima terra abiit » (1). Nam « quia mundus propter hominem aliquo modo factus est, oportet quod quando homo secundum corpus glorificabitur, etiam alia mundi corpora ad meliorem statum mutantur, ut sit et locus convenientior, et aspectus delectabilior » (2). Quam purgationem operabitur Iesus quando veniens in nubibus coeli: « ignis in conspectu eius exardescet et in circuitu eius tempestas valida » (3). Et sic patet quod etiam a tota simulque creatione dignissimum est ut laudetur Cor Iesu.

**Consequentia.** Ergo semper collaudandum. « Quamvis enim secundum essentiam debeatur ei reverentia et cultus patriae, quia maior omni laude, cum incomprehensibile sit et ineffabile; tamen secundum effectus ipsius, qui in nostram utilitatem ordinantur, debetur Deo laus ut dicit Isaias: (4) « Miserationum Domini recordabor: laudem Domini super omnibus, quae reddidit nobis Dominus » (5). Quae quidem triplex est: prima *oris*, non quidem ut ei, qui est inspector cordium, nostros conceptus manifestemus; sed ut nosmetipsos et alios audientes ad eius reverentiam inducamus; affectus enim excitatur in Deum ex laude ipsius. Secunda *cordis*: laus enim oris inutilis est laudanti si fit sine laude cordis: « Populus hic labiis me honorat » (6); tunc enim loquitur Deo laudem, dum magnalia operum eius recogitat cum affectu (7). Tertia *opere*, recta scilicet vivendi ratione, conformi voluntati eius quem laudamus.

(1) *Apoc.* XXI, 1.

(2) *Supplem. Sum. Theol.* q. LXXIV, a. 1.

(3) *Psal.* XLIX, 3.

(4) LXIII, 7.

(5) II<sup>a</sup>-II<sup>ae</sup>, q. XCI, a. 1.

(6) *MATTH.* XV, 8.

(7) *D. THOM.* loc. cit.

**Affectus.** O Cor Iesu omni laude dignissimum! Felix, qui possit cum discipulo praedilecto videre quatuor animalia et viginti quatuor seniores coram te habentes singuli citharas et phialas aureas! Felix, qui possit audire, sicut ille audit, vocem Angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum dicentium: « Dignus es, agnus, qui occisus es, accipere virtutem et divinitatem et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem ». Felix, qui associatus omni creaturae, quae in coelo est, et super terram, et sub terra, et iis, quae sunt in mari et quae ubique, possit te dignis laudibus celebrare dicens: « Sediti in throno et agno benedictio, et honor, et gloria, et potestas in saecula saeculorum! » Sed vox mea potius moerorem sonat, quam laudem, et in gemitus labens atque in lamentum, nequit in hymnos assurgere, nequit laeta decantare alleluia. Exul a patria tristis sum; gemere scio, canere nescio. Cantent te, laudent te parvuli, innocentes et recti corde; ego, donec vixero, rugiam a gemitu cordis mei. Sed fac quod tuam laudabilem et infinitam bonitatem cum sanctis tuis, postquam corpus mortis huius dissipabitur morte, aeternum cantare coram te valeam, et dicam: « Laudate Dominum de coelis: laudate eum in excelsis » (1).

**Deprecatio.** « Domine Iesu Christe, qui ineffabili charitatis miraculo, ut mortalium corda tibi omnino devinceret, sacratissimum corpus tuum ipsis in pabulum impertire dignatus es; exaudi supplicum preces, et confitentium tibi parce peccatis, et in quos suavissimi Cordis tui affectus dirigis, in eos misericordiosissimae pietatis oculis benignus intende, ut dignum tibi in hoc sacro mysterio obsequium exhibentes, eiusdem sacratissimi Cordis accendamus affectibus, et dignis in aeternum laudibus eiusdem divini Cordis erga nos effectus prosequamur (2).

(1) *Psalm* CXLVIII, 1.

(2) Ex P. SCHANENBURG.

## CONCIO XVI.

**THEMA:** Dicite filiae Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus.

(*Matth.* XXI, 5).

### IDEA CONCIONIS

**PROP.** Cor Iesu acclamandum, quia est Rex omnium cordium.

**DIVISIO.** Est Rex, I. mansuetus, II. zelotes, III. potens.

**PARS I.** Est Rex mansuetus: a) humilitate vitae; b) simplicitate conversationis; c) suavitate sermonis.

**PARS II.** Est Rex zelotes: a) amoris integri; b) sustinentis; c) aggredientis.

**PARS III.** Est Rex potens: a) mutare corda prava; b) inflammare corda tepida; c) et vincere catenis aureis corda amantia.

**Exordium.** Alter ex titulis ad sacratissimum Cor Iesu spectantibus ratione tum divinae tum humanae naturae, est dignitas regalis, qua omnibus imperat, et super omnibus eminet. Nam loquendo de praelio quod praeliatorum erat cum bestia, septem capita, et decem cornua habente, scribit D. Ioannes (1): « Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos: quoniam Dominus Dominorum est, et Rex Regum ». Ideoque; « habet in vestimento et in femore suo scriptum: Rex Regum et Dominus Dominantium » (2). Et revera; ratione divinae naturae est rex, quia Deus et Filius Dei: « Filius meus es tu; ego hodie genui te » (3). Ratione vero humanae

(1) *Apoc.* XVII, 14.

(2) *Apoc.* XIX, 16.

(3) *Psalm.* II, 7.